

11. Hrubý domácí produkt

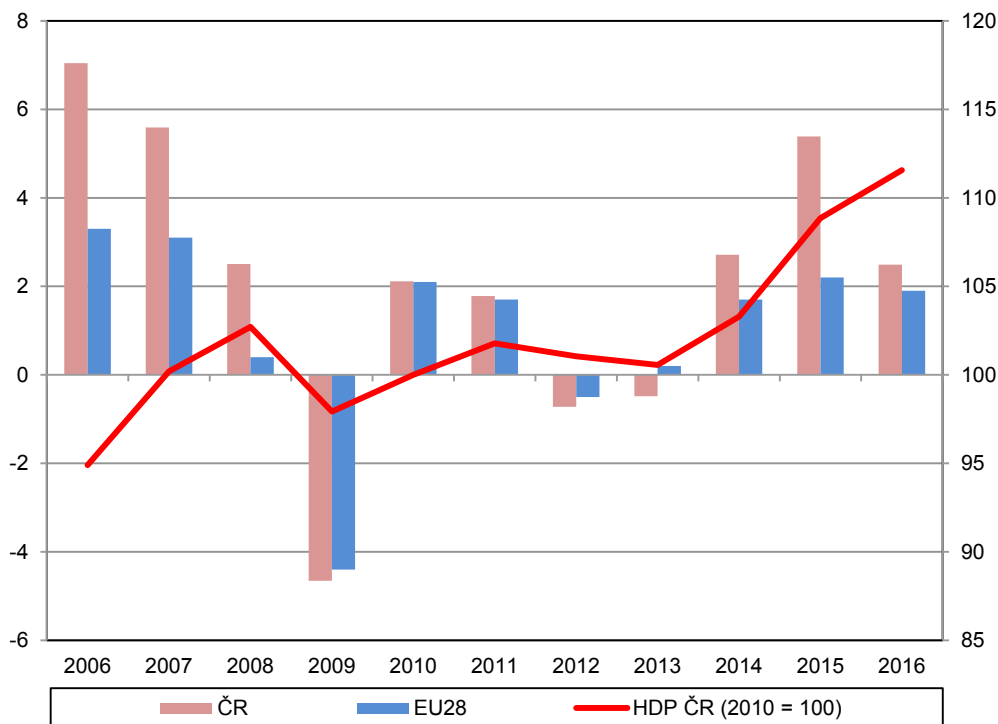
Hrubý domácí produkt v roce 2016 vzrostl. Jeho růst se v porovnání s předchozími dvěma lety zpomalil.

Růst HDP v Česku mírně překonal tempo růstu v EU.

Hrubý domácí produkt (HDP) České republiky v roce 2016 meziročně vzrostl o 2,6 %. Pokračoval tak úspěšný vývoj české ekonomiky, který nastartoval na konci roku 2013. V porovnání s předchozím rokem se sice tempo růstu zpomalilo (z 5,3 %), jde však o důsledek přechodných faktorů, které podpořily růst v roce 2015. Současná konjunktura ukončila poměrně dlouhé období ekonomické stagnace, které následovalo po prudkém propadu HDP v roce 2009. Reálný hrubý domácí produkt sice již v roce 2010 překonal předkrizovou úroveň, ale v následujících letech se příliš nezvyšoval. Stagnace HDP byla jedním z důvodů propadu důvěry v ekonomiku (především u spotřebitelů) a propadu domácí poptávky, který přispěl k recesi v letech 2012 a 2013.

V kontextu Evropské unie se tempo českého meziročního hospodářského růstu v roce 2016 udrželo nad průměrem, který činil 1,9 %. Neudrželo však pozici z roku 2015, kdy Česko patřilo k nejrychleji rostoucím ekonomikám. Česko nicméně těžilo ze stabilního růstu jeho nejbližších obchodních partnerů. Mírně se zrychlil hospodářský růst Německa (z 1,7 % na 1,9 %), poměrně silný zůstal ekonomický růst na Slovensku (3,3 %) a v Polsku (2,7 %).

Graf 11.1 **Hrubý domácí produkt**
(meziročně, v %, index 2010=100 na pravé ose*)

*srovnatelné ceny roku 2010

Zdroj: ČSÚ, Eurostat

S výjimkou tvorby hrubého fixního kapitálu byl růst HDP v roce 2016 podpořen všemi výdajovými složkami.

V letech 2014 a 2015 byl růst HDP podpořen všemi jeho výdajovými složkami. Posílený výkon evropské ekonomiky potažmo její poptávky vyústil v rostoucí přebytek bilance zahraničního obchodu, který přispěl k rychlému zotavení domácí ekonomiky v roce 2014 a výrazně podporoval růst i v dalších dvou letech. Ekonomické oživení spojené i s nárůstem příjmů přimělo spotřebitele, aby po šesti letech stagnace v roce 2015 výrazně zvýšili své výdaje na spotřebu. Ta zůstala klíčová pro růst HDP i v roce 2016. Jedinou složkou HDP, která růst v roce 2016 nepodpořila, byly výdaje na tvorbu hrubého fixního kapitálu.

Díky rostoucím reálným příjmům se zvyšovaly

Výdaje na konečnou spotřebu domácností v minulém roce vzrostly o 3,6 %. Ačkoli šlo o mírné zpomalení oproti roku 2015 (3,8 %), konečný příspěvek k růstu HDP se

výdaje na konečnou spotřebu domácností. Naopak stagnovaly výdaje vlády.

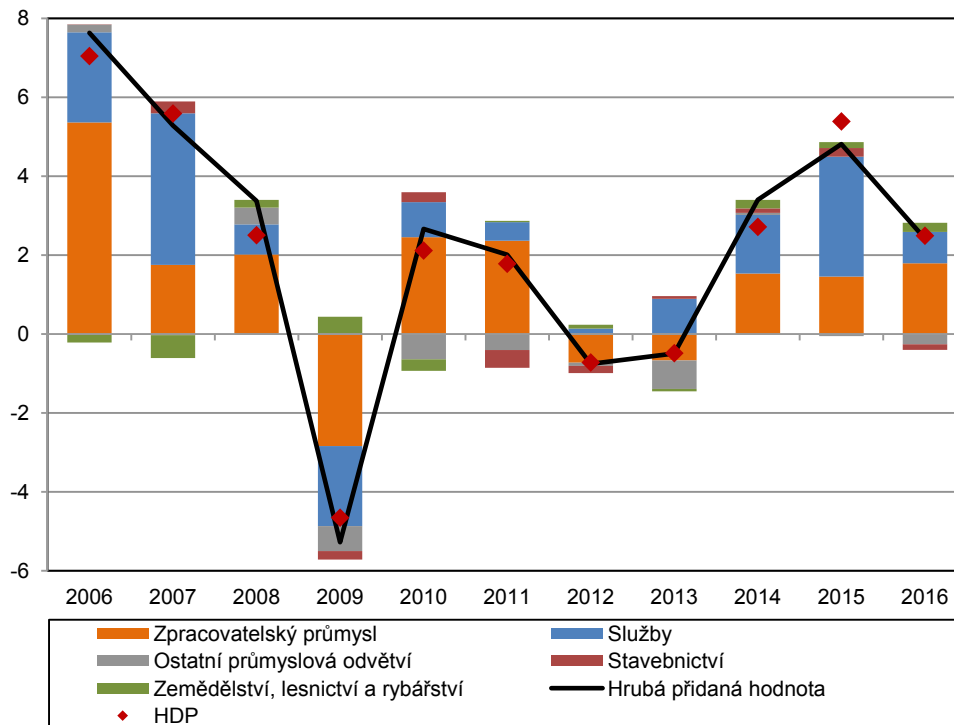
K růstu HDP přispěla i bilance zahraničního obchodu.

Investiční aktivita se meziročně propadla.

zvýšil o 0,2 p.b. a dosáhl 1,2 p.b.¹. O obnovené důvěře spotřebitelů ve vývoj ekonomiky svědčí i členění spotřeby podle trvanlivosti statků. Nejsilněji rostoucím segmentem spotřeby byly trvanlivé statky (10,4 %), jejichž spotřeba se snížila během recese v roce 2012. Oživení spotřeby podpořily rostoucí příjmy. Objem vyplacených mezd a platů od roku 2014 rostl a tempo růstu se zrychlovalo. I přes rostoucí zaměstnanost za tímto nárůstem stála hlavně zvyšující se úroveň výdělků, kterou v posledních dvou letech ani příliš netlumila inflace. V kontrastu se spotřebiteli se růst vládní spotřeby zpomalil a její příspěvek k celkové dynamice HDP se snížil z 0,5 p.b. v roce 2015 na loňské 0,4 p.b. K růstu HDP kladně přispěla i rostoucí bilance zahraničního obchodu (+1,1 p.b.). Přebytek od roku 2009 rostl a zásluhu na tom měl především obchod se zbožím. Obchod se službami zůstává každoročně v přebytku a ten není příliš ovlivňován vnějšími podmínkami (oproti zboží byl například imunní vůči propadu v roce 2009.).

Tvorba hrubého fixního kapitálu byla jedinou výdajovou složkou, která tlumila růst HDP. V porovnání s rokem 2015 se objem investičních výdajů snížil o 2,3 %. Důvodem jsou specifické podmínky roku 2015, díky kterým se kapitálové výdaje výrazně zvýšily (+10,2 %). Vysoká úroveň výdajů spojená s dočerpáváním prostředků z evropských fondů se v loňském roce neudržela. Srovnání úrovně kapitálových výdajů s rokem 2014 potvrzuje, že meziroční propad investiční aktivity byl zesílen vysokou srovnávací základnou.

Graf 11.2 **Příspěvky odvětví ke změně HPH** (objemové indexy, meziročně, příspěvky v p.b., HPH a HDP v %)

Zdroj: ČSÚ

Klíčovým odvětvím pro růst HPH je tradičně zpracovatelský průmysl. V roce 2016 přispěl k růstu z více než poloviny.

Hrubá přidaná hodnota (HPH) v roce 2016 vzrostla o 2,5 %. Podobně jako u HDP i její dynamika oproti předchozímu roku zpomalila. Dynamika HPH a HDP se po dvou letech výraznějších rozdílů opět sblížila. Pro tvorbu HPH v Česku je klíčovým odvětvím zpracovatelský průmysl, jehož vývoj do značné míry ovlivňuje hospodářské výsledky a často většinou přispívá k růstu HPH. V roce 2016 oddíl zrychlil o 1,8 p.b. V posledních třech letech však k růstu stabilně přispívala i odvětví služeb (+0,8 p.b. v roce 2016). V roce 2016 se dařilo především peněžnictví a pojišťovnictví, které přispělo k růstu HPH 0,3 p.b. K růstu HPH přispěla 0,2 p.b. odvětví s dominancí státu i profesní vědecké, technické a administrativní činnosti. V porovnání s rokem 2015 byl oslaben růst v obchodě, stagnovala doprava, a neudrželo se vysoké růstové tempo ubytování a pohostinství ani informačních

¹ Příspěvky po vyloučení dovozu pro konečné užití.

a komunikačních činností. Ve srovnání s rokem 2015 stagnovaly i činnosti v oblasti nemovitostí. Na nízkém růstu HPH u vyjmenovaných odvětví se však podepsala vysoká srovnávací základna předchozího roku. Po přechodném oživení v roce 2015 způsobeném vyšší investiční aktivitou se opět propadlo stavebnictví a brzdilo růst HPH (-0,1 p.b.). Nepříznivá situace v sekci těžba a dobývání i výroba a rozvod elektřiny, plynu, tepla a klimatizovaného vzduchu vedla k negativnímu příspěvku ostatních průmyslových odvětví, která v roce 2016 utlumila růst HPH o 0,3 p.b.

